

Pohde

Pohjois-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Tulevaisuuden sote-keskus - kehittämishojelmien ja järjestöverkoston yhteistapaaminen

21.2.2023

Pohde

Pohjois-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Osallisuus-, vuorovaikutus- ja hyvinvointiohjelma OSUVA

Marjo Riitta Tervonen, osallisuus- ja yhdyspintapäällikkö

OSUVA-ohjelman ideapajojen yhteenveto

OSUVA-ohjelman ideapajojen suunnittelussa ja toteutuksessa kevään ja syksyn 2022 aikana oli mukana kuntien, järjestöjen, vaikuttamistoimielinten ja maakuntaliiton edustajia, sekä hyvinvointialueen valmistelijoita ja henkilöstöä (myös kehittämishajelmista).

ISO KIITOS KAIKILLE VALMISTELUISSA JA TOTEUTTAMISESSA MUKANA OLLEILLE! Ohjelman työstäminen etenee kevään aikana ja yhdyspintalautakunta- ja aluehallituskäsittelyn jälkeen järjestetään lausuntokierros ja kuulemistilaisuuksia.

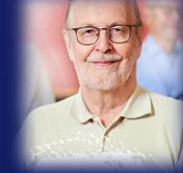
Ideapajojen tavoitteena oli saada kokemustietoa asukkailta osallisuuteen, viestintään ja hyvinvointitiedon keräämiseen liittyen.

Tähän yhteenvetoon on koottu ideapajoissa nousseet ideat. Tuotoksia hyödynnetään tulevina vuosina Pohteen osallisuustyön, viestinnän ja hyvinvoinnin edistämisen työssä. Tuotoksia esitellään eri verkostoissa, viranhaltijoille ja päättäjille.

---

22 eri ideapajassa, joita järjestettiin eri kohderyhmille eri puolella maakuntaa ja Teamsilla, kysyttiin ideoita ja keinoja **kuinka hyvinvointialueella haluttaisiin osallistua ja vaikuttaa, ideoita viestintäkeinoiksi, sekä hyvinvoinnin edistämisestä ja siihen liittyvän tiedon keruuseen liittyviä ideoita.**

Ideapajojen lisäksi tehtiin lapsille ja lapsiperheille suunnattu pienimuotoinen kysely ja pyydettiin lapsilta piirustuksia hyvinvointiin liittyen. Ideapajoja pidettiin yhteensä noin 20, joista peräti 11 nuorille. Näissä ideapajoissa kohdattiin yli 350 ihmistä, joista noin 220 nuorten ideapajoissa. Lisäksi saimme hyvinvointiin liittyviä piirustuksia 20 lapselta ja 17 alakoululaista lasta osallistui osallisuutta kartoittavaan kyselyyn. Näin ollen lähes 400 ihmistä on kuultu ideapajoihin.

Lapsiperheet

Osallisuus- ja vaikuttamiskeinot

- Vanhemmille teetetyssä kyselyssä:
  - Parhaiksi osallisuuden ja vaikuttamisen kanaviksi koettiin:
    - Vaikuttamistoimielimet
    - Toimivat palautejärjestelmät
    - Kyselyt
    - Sähköiset alustat
- Vanhempien toiveet osallisuuden lisäämiseksi kyselyn avoimissa vastauksissa ja lapsille- ja lapsiperheille järjestetyssä työpajassa:
  - Tilaisuuksia ja osallistumisen keinoja arjen ympäristöihin → lapset ja perheet mukaan näiden paikkojen tunnistamiseen
  - Osallisuusmenetelmien monipuolinen käyttö
  - Tukimateriaaleja lapsen kanssa keskusteluun aiheesta.
  - Alueelliset lapsiraadit osaksi asukasraateja
  - Lapsi- ja perheneuvosto
  - Lapsivaikutusten arviointi osaksi päätöksentekoa
  - Osallistuva budjetointi
  - Vaikutukset näkyväksi – mitä vaikutusta osallistumisella oli?
  - Kyselyt keveiksi: kysytään vähän kerrallaan osa-alueittain.
- Osallisuus on enemmän kuin mielipiteen kysymistä!

Viestintäkeinot

- Vanhemmille teetetyssä kyselyssä viestinnän keinoista:
  - Parhaiksi keinoiksi tavoittaa valittiin:
    - Sosiaalinen media
    - Jutut tv:ssä, radiossa tai lehdissä
  - Tärkeiksi asioiksi viestinnälle nostettiin:
    - Napakkuus, selkeys ja ymmärrettävyys
    - Kohdennettu viestintä, omaa arkea koskevat uutiset
    - Visuaalisuus ja videot, monenlainen viestintä
- Vanhempien toiveet viestinnälle lapsille- ja lapsiperheille järjestetyssä työpajassa:
  - Lapsilähtöinen viestintä avaa silmiä sille, mitä aikuinen ei näe
  - Lapset ja nuoret mukaan viestinnän suunnitteluun ja toteutukseen.
  - Tapahtumat lapsille, nuorille ja perheille.
  - Yhteistyö koulun ja päiväkodin kanssa: Wilma-viestit, vanhempainilloissa viestiminen.
  - Moninaista ja monikanavaista viestintää moninaisille ihmisille.
  - Viestintää siellä missä lapset ja perheet ovat.
  - Lapsille suunnattua omaa viestintää. Lapsille hyvinvointialueen toimintaa kuvaavaa väritys- tai piirustusmateriaalia.

Hyvinvoinnin edistäminen

- Lapsiperheiden työpajassa kysyttiin miten parhaiten kerätä kokemustietoa asukkaiden hyvinvoinnista:
  - Mahdollisuus vastata arkisen toiminnon yhteydessä tai sitä ennen (vanhempainilta, neuvola, koulu, varhaiskasvatus)
  - Sähköinen alusta paperista parempi. On tärkeää että vastaaminen on helppoa.
  - Isojen kysymysten sijaan palastellaan asiat pienempiin kysymyksiin.
  - Tietoa kerättävä monikanavaisesti
  - Kyselyihin ja muuhun tiedonkeruuseen yhteinen vuosikello kuntien kanssa päällekkäisyyksien välttämiseksi (ei kuormiteta perheitä turhaan).
- Vanhemmille teetetyssä kyselyssä vanhemmat kuvasivat tunteitaan hyvinvointialue-uudistukseen liittyen näin:
  - Iso muutos
  - Sekamelska
  - Epävarmuus mistä palvelut jatkossa löytyy
  - Uusi organisaatio,
  - Sekava
- Vanhemmat ajattelivat, että hyvinvointialueesta pitäisi tulla mieleen:
  - Sote-palvelut
  - Selkeä, hyvin hahmottuva.
  - Hyvinvointi ja sen parantaminen. Meillä kaikilla on parempi olla ja elää.

Lapset

Osallisuus- ja vaikuttamiskeinot

- 3-6 luokkalaisille teetetyin kyselyn mukaan:
  - Lapset halusivat tulla kuulluksi ja osallistua erityisesti:
    - Lasten tapahtumissa
    - Lasten äänestysten kautta
    - Lapsille tarkoitetun lautapelin (tai muu vastaavan) tai puhelimesta olevan pelin kautta.
- Lasten ja lapsiperheiden työpajan toiveet lasten osallisuuden edistämiseksi:
  - Osallisuuden mahdollisuudet lähellä lasten arkea.
  - Kerrotaan tuloksista osallistumisen jälkeen!
  - Osallisuuden mahdollisuuksia monissa kanavissa, monilla menetelmillä.
    - Tavoittavuus paranee
    - Osallisuutta tuetaan myös muuten kuin mielipidettä kysymällä.
  - Palautteen jättäminen lapsille helpolla ja mielekkäällä tavalla.

"Lasten osallisuus on hyvin tärkeää ja niitä pitää. Kunnioittaa lapsia ja muitakin. Lapset ovat tärkeitä joten ne tarvitsevat aina apua."

Viestintäkeinot

- 3-6 luokkalaisille teetetyin kyselyn mukaan:
  - Lapset halusivat saada tietoa erityisesti:
    - Somesta: WhatsApp, Instagram, Snapchat, Tiktok
    - Koulun aikuisista terveydenhoitajalta ja koulunkäynninohjaajalta
    - Avoimien vastausten pohjalta useat halusivat tietoa rehtorilta.
  - Lapset halusivat antaa tietoa itsestään ja hyvinvoinnistaan:
    - Puhelimen sovelluksen avulla.
    - Pari- ja ryhmähaastattelulla
    - Haastattelu perheenjäsenen/luotettavan aikuisen kanssa.
    - Kyselyllä, johon voisi kirjoittaa ja piirtää
- Lasten ja lapsiperheiden työpajan toiveet lasten viestinnän keinoille:
  - Viestintää läpi prosessin, myös osallistumisen vaikutuksista.
  - Moninaisten kanavien hyödyntäminen viestinnässä.
  - Lapsille suunnattua omaa viestintää
  - Lapset mukaan viestinnän suunnitteluun

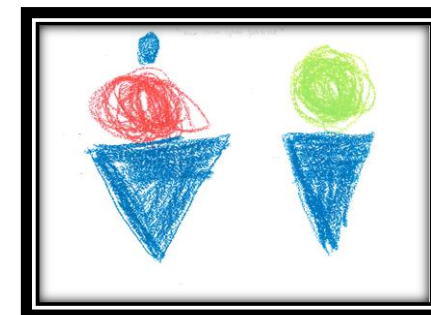
Hyvinvoinnin edistäminen

Päiväkoti Satukontin lapset piirsivät asioita, jotka tuottavat hyvää mieltä:

"Kun saan tehdä lumiukon, simpukan, kiven ja auringon"

"Kun saa syödä jätskiä"

Nuoret

Osallisuus- ja vaikuttamiskeinot

- Nuorille järjestettiin osallisuuspajoja 11 kpl, niissä kohdattiin 223 nuorta.
- Osallisuuspajoissa ilmi tulleita ajatuksia osallisuuteen ja vaikuttamiseen liittyen:
  - Halu vaikuttaa ja ottaa kantaa itseään koskeviin asioihin, liittyen esim.
    - Kouluarkeen
    - Vapaa-ajan tiloihin
    - Harrastustoimintaan
    - Terveyspalveluihin (etenkin mt.)
  - Tavot joilla halutaan osallistua
    - Nuorten ryhmien kautta (esim. oppilaskunnat ja nuorisovaltuustot)
    - Halutaan osallistua jo olemassa olevien kanavien kautta, jotka koetaan riittäväksi
    - Kansalaisaloitteet ja äänestäminen
    - Sähköiset kanavat
    - Livetapahtumat
- Tärkeää on se, että nuorten ajatukset ja mielipiteet otetaan huomioon!
- Toiveena, että nuoria kuullaan, asiat käsitellään ajan kanssa ja nuorten asiat otetaan vakavasti

Viestintäkeinot

- Nuorille järjestetyistä osallisuuspajoista ajatuksia viestintään:
  - Sähköiset kanavat koetaan hyvänä
  - Livetilaisuuksia toivotaan, tapahtumia jossa voidaan tavata.
  - Toivotaan viestinnältä monikanavaisuutta.
  - Viestinnän avoimuus on tärkeää.

Hyvinvoinnin edistäminen

- Nuorille järjestettyjen osallisuuspajoista tuleva näkemys hyvinvoinnin edistämiseksi:
  - Unelmana turvallinen, yhdenvertainen elämä ja hyvä perusarke
  - Toisen asteen opiskelijat toivovat lisää ammatillista ja taloudellista apua – tuki oman elämän aloittamiseen.
  - Läheiset ja ystävät ovat tärkeimpiä keskustelukumppaneita.
  - Ammatilliselta vaaditaan luotettavuutta, aitoa kiinnostusta, aikaa ja yksilöllistä kohtaamista.
  - Vertaistukea ja kokemusasiantuntijoiden tukea toivotaan.
  - Toive palveluille: ei pompottelua luukulta toiselle, apua varhaisessa vaiheessa.

”Nuoret tarvitsee mahdollisuuksia ja tukea!”

”Nuoret tarvitsee tukea nuorten unelmien toteutumiseen”

”Nuorelle samojen asioiden kertominen jatkuvasti on todella rankkaa.”

Työikäiset

Osallisuus- ja vaikuttamiskeinot

- Menetelmien monimuotoisuus tärkeää
- Tärkeää viedä osallisuus ja vaikuttaminen lähelle kuntalaista asenteella "opitaan kuntalaisilta"
- Toiminnalliset raadit ja tilaisuudet alueilla
- Some hyvä keskustelukanava
- Toimiva palautejärjestelmä, joka helposti saatavilla, jossa mahdollisuus antaa kehittämissuhteita
- Osallistava budjetointi ja ennakoarviointi (EVA)
- Kuulluksi ja kohdatuksi tuleminen asukkaiden ja työntekijöiden välisissä arkisissa kohtaamisissa
- Huomioidaan myös vieraskieliset ja maahanmuuttajat
- Tarvitaan markkinointiviestintää, jotta saadaan ihmiset osallistumaan

Viestintäkeinot

- LinkedIn keskeinen kanavat työikäisille
- Kerrotaan asiat kuntalaisten näkökulmien kautta
- Podcastit, joiden avulla johtajat ja asiantuntijat esille
- Kaksisuuntaiset viestintäkanavat, rohkeasti somea hyödyntämällä, jota kautta saadaan yhteys päättäjiin ja viranhaltijoihin
- Työikäisten mielikuva julkisesta soteesta saattaa olla heikko tai tuntematon työterveyshuollon takia.
- Oman asiakasprofiilin mahdollistaminen, josta voi valita, että mitä teemoja seuraa (esim. Yle, Marttaliitto)

Hyvinvoinnin edistäminen

- Minun arkeni ja elämäni -kyselyn tyyppisiä kyselyitä hyvinvointiin liittyen
- Kohderyhmät, jotka jäävät kyselyiden ulkopuolelle, tulisi tavoittaa menemällä heidän luokse
- Asukas- ja kyläyhdistykset yhteistyöhön mukaan
- Tekstiviestikyselyt
- Teknologian ja tekoaälyn hyödyntäminen
- Voisiko hyvinvointitiedon keräämiseen olla oma mobiilisovellus

Ikäihmiset

Osallisuus- ja vaikuttamiskeinot

- Vanhusneuvosto
- Asiakasraadit
- Kuulemistilaisuudet
- Kyselyt
- Haastattelut
- Järjestötoiminta
- Ryhmätoiminta
- Äänestys

Viestintäkeinot

- Haastattelut
- Taidetuokiot
- Penkkikahvila (termospullo kahvit+pulla), syrjäseuduille porinabussit, seniorikahvilat
- Viestintä monipuolista. Lehdet, kirjeet, ilmoitustaulut toimivat hyvin. Digiviestinnässä kaksisuuntainen viestintä haasteellista
- Selkokieliyys, yhdenvertaisuus,
- Kyselyt paperisena ja apua näiden täyttämiseen tarvittaessa digitaalisten kyselyisen rinnalle
- Vuorovaikuttamisen mahdollisuus

Hyvinvoinnin edistäminen

- Seniorineuvolat
- Toiminnalliset menetelmät
- Kokemuskahvilat
- Järjestöjen jalkautuminen ikäihmisten luo
- Kanssakäyminen eri ikäisten ihmisten kanssa
- Kohtaamispaikkoja ja digitukea
- Ystäväpalvelu, vapaaehtoistoimijat
- Voimavaralähtöisyys

He, jotka kokevat, että eivät tule riittävästi kuulluksi

Osallisuus- ja vaikuttamiskeinot

- Mahdollisuus osallistua ja antaa palautetta useilla eri tavoilla ja omalla äidinkielellä
  - Oma äidinkieli sis. puhutun kielen lisäksi puhetta tukevan ja korvaavan kommunikoinnin
- Osallistaminen konkreettista, lähellä ihmistä
  - Ihminen ihmiselle –kohtaamisia
  - Osa maahanmuuttajista kokee suomalaisten totisuuden pelottavana vuorovaikutustilanteissa
- Asiakas- ja asukasraadit
  - Edellytys, että tilaisuuteen osallistuu henkilöt, joihin voi samaistua
- Asiakasprofiilissa tieto, millaisiin kyselyihin haluaa / pystyy vastaamaan
- Kokemustoimijat kehittämään ammattilaisten kanssa toimintaa
- Osallisuudessa huomioidaan monikielisten kulttuurit
- Vertaisuus ja vertaistuki huomioitu järjestettävissä tilaisuuksissa
- Helposti saavutettavat palautejärjestelmät
- Matalan kynnyksen vertaistukiverkosto maahanmuuttajille
- Potilas- ja omais-/läheisneuvosto
- Toiminnalliset kuulemistilaisuudet
  - Henkilökohtainen kutsu tilaisuuteen

Osallisuus ja vaikuttamiskeinot

- Selkeät ja helpot kyselyt omalla äidinkielellä
  - Palkitseminen motivoi vastaamaan
  - Kysely joko sähköisesti tai paperisena
  - Anonymiteetti huomioitu

Viestintäkeinot

- Sähköinen asiointi
  - Verkkopalveluissa toimivat hakuominaisuudet ja tieto selkokielellä
  - Verkkosivuilla FAQ-osio, jossa selkeästi tietoa miten pitää toimia, että saa apua
  - Sote-palvelujen info-näytöt, teksti TV, tekstiviestikyselyt, chat
- Some-kanavat, podcast, blogit, vlogcast
  - Facebook, twitter nuoret; IG ja youtube
- Tiedotteet postitse kirjeellä (myös englanniksi)
- Päätöksenteosta hyvä saada tietoa
- Henkilökohtainen kontakti: oma työntekijä, sosiaalityöntekijä, opettaja (luottamus henkilöön)
- Järjestöt, kirjasto, Villa Victor, Kela, Migri, DVV, Wilma, maistraatti
- Maahanmuuttajien vaikea löytää tietoa sote-alasta ja tarjolla olevista palveluista sekä työllisyys- ja koulutusmahdollisuuksista -> paikan päälle kysymään

Hyvinvoinnin edistäminen

- Käytännönläheisiä neuvoja hyvinvointiin liittyen! Esim. jos minulla on hätä, mihin numeroon voin soittaa? Mistä löydän tarvitsemani palvelut? Mitä tapahtuu, kun menen hakemaan apua?
- Hyvinvointitiedon antamisessa luottamus on tärkeää, esim. oman sosiaalityöntekijän kautta
- Mahdollisuus itsenäiseen elämään ja arkeen säilyy mahdollisimman pitkään
- Palvelupolut tärkeitä, mistä saa apua - seuranta
- On hyvinvointiin liittyviä asioita, joista on vaikea puhua kulttuurisystä, voi liittyä tabuja, joista ei puhuta edes kotona tai pelkoa "valtio tulee väliin"
- On tärkeä tietää omista oikeuksista
- Maahanmuuttajanaisille raskausaikaan ja synnytykseen liittyviä tietoja
- Eri asiakasryhmillä erityistarpeita esim. kuuro tarvitsee tulkin apua ja taloyhtiöissä huolehdittava kuuro-näkövammaisen turvallisuudesta
- Maahanmuuttajayhteisöistä saatu tieto voi olla huhupuhetta tai väärää tietoa (yhteistyö kieliyhteisöjen johtajien kanssa)

Henkilöstö

Osallisuus- ja vaikuttamiskeinot

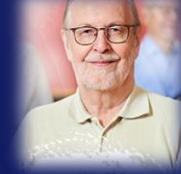
- Alueelliset henkilöstötilaisuudet
- Edustuksellinen yhteistyö: henkilöstöfoorumi, yhteistoimintaelin
- Kyselyt, palautekanava, innovaatioalusta
- Kehityskeskustelut
- Dialogi henkilöstön edustajien kanssa
- Esihenkilöllä keskeinen rooli osallisuuden mahdollistamisessa, kuulluksi tulemisessa
- Koulutukset

Viestintäkeinot

- Sähköiset viestintäkanavat
- Työpaikkakokoukset
- Infotilaisuudet
- Koulutukset
- Intranet, Instagram, Facebook
- Vuoropuhelu

Hyvinvoinnin edistäminen

- Tyytyväisyys- ja palautekyselyt
- Osallistava budjetointi
- Kaikille avoimet tilaisuudet, mahdollisuus vaikuttaa
- Ihmislähtöisyys
- Helppokäyttöisyys
- Yhdenvertaisuus
- Digitaalisuus

Digiosallisuus ja -hyvinvointi

Osallisuus- ja vaikuttamiskeinot

Mitkä keinoista toimivat hyvin?

Kysytty mitä hyviä digitaalisia menetelmiä on käytössä?

- Palautepalvelu
- Osallistava budjetointi
- Tyytyväisyys- ja palautekyselyt
- Järjestöjen ja yhdistysten etätoiminta
- TKIO yhteiskehittämislusta
- Digi itsehoito ja tietosisällöt
- Kaikille avoimet tilaisuudet (esim. HVA-valmistelu)

Mitä muita keinoja toivotte?

- Digituki digitaitojen kasvattamiseen
- Huomioidaan vertaistuen tarpeet
- Yhteiskäyttölaitteita ja paikkoja, missä voi käyttää digilaitteita omistamatta niitä

Viestintäkeinot

Kaikkien kysymysten vastauksissa esille nousseet viestintäkeinot:

- Monikanavaista viestintää yhdenvertaisin sisällöin
- Digitaaliset foorumit
- Digikahvilat
- Kuntalaistiedotteet, järjestöyhteistyö tiedottamisessa
- Osallisuusohjelman tiedotus, digitaalinen viestintä
- Koulutukset

Hyvinvoinnin edistäminen

Hyvinvoinnin edistämisen yhteistyö

Kysytty millaisia tavoitteita yhteistyössä tulisi olla?

- Digitaaliset palvelut järjestetään helposti löydettäviksi ja ihmislähtöiseksi
- Digituki tärkeää sekä asukkaan että ammattilaisen näkökulmasta
- Eri käyttäjäryhmät mukaan palvelujen suunnitteluun

Mitä pitäisi huomioida? Koskee kaikkia yllä olevia osa-alueita.

- Saavutettavuusdirektiivin toteutuminen
- Helppokäyttöisyys
- Ihmislähtöisyys
- Asiakslähtöisyys
- Soveltuvuus myös käytettävien vanhemmilla laitteilla
- Yhdenvertaisuus
- Kysytään digitaalisten palvelujen käytön esteistä niiltä, jotka eivät käytä palveluja. Usein kysytään vain käyttäjiltä.
- Digitaalisuutta ei saa väheksyä, se on joillekin ainoa haluttava ja luonteva keino osallistua (esim. nuoret)
- Parhaimmillaan digipalvelu + etäpalvelu = lähipalvelu

Kaikille avoimet tilaisuudet

Osallisuus- ja vaikuttamiskeinot

- Penkkikahvila konsepti toimiva (<https://msl.fi/service/penkkikahvila/>)
- Kokemusasiantuntijoiden hyödyntäminen
- Vieraskielisille pitää taata myös osallistumisen mahdollisuus
- Myös pienempien paikkakuntien asukkaiden näkökulmia tulee kuulla
- Kiinteät palautteenantolaatikat, koska kaikilla ei ole sähköisiä palveluita käytössä
- Jalkaudutaan sinne, missä ihmiset liikkuvat
- Työpajojen ja tilaisuuksien jälkeen tulisi jakaa tietoa siitä, että mikä idea on otettu käyttöön tai eteenpäin vietäväksi
- Kaksisuuntainen palautteen anto mahdollisuus, esim. chat

Viestintäkeinot

- Hyödynnetään kuntien some- ja tiedotuskanavia
- Ilmaisjakelulehtien hyödyntäminen
- Viestintäkanavien monipuolisuus; ei pelkästään sähköistä viestintää, vaan myös printtimedian hyödyntäminen
- Alueellisen median hyödyntäminen tehokkaasti
- Puskaradiot
- Kokemukselliset podcastit, esim. leikkauksesta toipuvan tueksi
- Julisteet tapahtumista ja tietoiskuista
- Kuntien järjestöyhteys henkilöiden kautta viestiminen
- Kaiku-sovellus (käytetty esim. Limingassa)
- Näyttötouluja näkyville paikoille (esim. Oulun Rotuaari), kauppoihin, lisäksi Kelan toimistoissa ja Oulu10 sähköisillä ilmoitustauluilla viestiminen

Hyvinvoinnin edistäminen

- Hyödynnetään kokemusasiantuntijoita
- Etsivää työtä, jotta tavoitetaan myös ne, jotka eivät ole aktiivisia
- Tiivis vuoropuhelu ja yhteistyö kuntien hyte-työryhmien kanssa
- Joogaajakuva on hyvä menetelmä kerätä tietoa hyvinvoinnista myös niiden keskuudessa, jotka eivät muuten tule kuulluksi.

Nostoja ideapajoista/osallisuus

- Vaikuttamistoimielimiä pidetään tärkeänä kanavana. Myös uusia vaikuttamistoimielimiä mainittu (esim. lapsi- ja perheneuvosto, potilas- ja omais/läheisneuvosto).
- Osallistava budjetointi
- Asukasraateja ja toiminnallisia raateja: myös lapsille
- Kokemustoimijoiden hyödyntäminen
- Toimivia palautejärjestelmiä toivotaan
- Tärkeää viedä osallisuus lähelle ihmistä
- Menetelmien monimuotoisuus ja uudenlaiset menetelmät
- Mahdollisuus osallistua omalla äidinkielellä

Nostoja ideapajoista/viestintä

- Selkokieliisyys, napakkuus, ymmärrettävyys, visuaalisuus, saavutettavuus
- Monipuolinen ja monikielinen viestintä; ei pelkästään digitaalinen viestintä
- Eri ikäiset tavoitetaan eri viestintäkanavista
- Mahdollisuus profiloida viestintäkanavia teeman mukaan
- Viestintä livetilaisuuksissa (jalkautuminen), lähelle ihmistä
- Kerrotaan asioista ihmisten näkökulmien kautta
- Vuorovaikutteinen viestintä
- Kuntien viestinnän hyödyntäminen

Nostoja ideapajoista/hyvinvoinnin edistäminen ja tiedonkeruu hyvinvointiin liittyen

---

- Kaikkien kohderyhmien tavoittaminen, jalkautuminen
- Mahdollisuus osallistua arjen lomassa (verkon kautta, neuvolaan odottaessa yms)
- Hyvinvointitiedon kerääminen eri menetelmin, mm. tekstiviestikyselyt, mobiilisovellukset
- Tiedon jakaminen omasta hyvinvoinnista vaatii turvallisuutta ja luottamusta, sensitiivisyys
- Toiminnallisten menetelmien hyödyntäminen
- Kokemustoimijoiden hyödyntäminen
- Vuosikello ja yhteiskehittäminen kuntien ja eri toimijoiden kanssa hyvinvointitiedon keräämisessä

Pohteen järjestö- avustusten valmistelu

Helena Liimatainen

Projektisuunnittelija, järjestöyhteistyö

Avustusten valmisteluprosessi

- Erilaisia osallistumismahdollisuuksia järjestöille sekä kuntien ja kuntayhtymien järjestöyhdyshenkilöille 6/2021-4/2022, joissa osallistumisia yhteensä yli 600 kertaa
- 1. luonnos järjestöavustuskriteeristä 12/2022
- Järjestöavustusselvitys luonnoksen pohjalta 1-4/2022, yhdyspintalautakunnassa 21.4.2022
- Yhdyspintalautakunta perusti järjestöavustusten periaatteiden valmistelua varten työryhmän (kokoonpano seuraavalla dialla)
- Työryhmä kokoontui viisi kertaa 5-6/2022 ja laati luonnoksen järjestöavustusten periaatteista
- Yhdyspintalautakunta käsitteli luonnosta 22.6.2022, lausuntoaika 21.8.2022 saakka (2kk)
- Lausuntoja saatiin seitsemän (Kempele, Kuusamo, Pudasjärvi, Raahe, Siikajoki, Oulun ensi- ja turvakoti ry ja Pohjois-Pohjanmaan perhehoitajat ry)
- Lautakunta hyväksyi lausuntojen pohjalta viilatut periaatteet 23.9.2022
- Työryhmä viimeisteli toiminta- ja kerta-avustusten pisteytyksen, joka hyväksyttiin 9.11.2022

Järjestöavustustyöryhmä

Yhdyspintalautakunnan jäsenet:

Parttimaa, Sinikka, varsinainen jäsen, Haapajärvi (kesk.)

Soronen, Mauno, varsinainen jäsen, Haapavesi (kesk.)

Törmänen, Anni-Inkeri, varsinainen jäsen, Pudasjärvi (kesk.)

Kuntien edustajat:

Ohtamaa, Anita, kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja, Kalajoki Akatemia, Kalajoen kaupunki

Puhakka, Tuija, asiantuntija, hyvinvointipalvelut, Oulun kaupunki

Santavuori, Outi, hyvinvointijohtaja, hyvinvointitoimi, Sievin kunta

Hyvinvointialueen järjestöyhteistyön valmistelija:

Liimatainen, Helena, projektisuunnittelija, järjestöyhteistyö, Tulevaisuuden sote-keskus -hanke, Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri

Järjestöjen edustajat:

Isoviita, Eevaleena, toiminnanjohtaja, Mannerheimin Lastensuojeluliiton Pohjois-Pohjanmaan piiri ry/koolle kutsuja, Lasten, nuorten ja perheiden maakunnallinen järjestöverkosto

Sutela, Arja, pääsihteeri, Nuorten ystävät ry/jäsen, Pohjois-Pohjanmaan järjestöneuvottelukunta

Örling, Risto, puheenjohtaja, Pohjois-Pohjanmaan EETU (eläkeläisjärjestöt)/jäsen, Oulun kaupungin vanhusneuvosto/koolle kutsuja, Ikäihmisten maakunnallinen järjestöverkosto

Järjestöjen varaedustajat:

Katajala, Anna, toiminnanjohtaja, Pohjois-Pohjanmaan sosiaali- ja terveysturvayhdistys ry/koolle kutsuja, Pohjois-Pohjanmaan sosiaali- ja terveysjärjestöjen alueverkosto

Lähde, Marja, edunvalvonta- ja sosiaalineuvoja, Kriminaalihuollon tukisäätiö/puheenjohtaja, Pohjois-Pohjanmaan Perhehoitajat ry/koolle kutsuja, Mielenterveys- ja päihdepalveluiden maakunnallinen järjestöverkosto

Avustusperiaatteiden punainen lanka

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ja siihen liittyvä järjestöjen toimintaedellytysten tukeminen ovat lain mukaan sekä hyvinvointialueen että kuntien vastuulla
- "Hyvinvointialueella on ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin kuin tämä tehtävä kytkeytyy hyvinvointialueen muihin lakisääteisiin tehtäviin" eli sosiaali- ja terveystalvveluihin ja pelastustoimeen (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 7 §)
- Työryhmä laati avustusperiaatteet siten, että ne kohtelisivat kaikkia hakijoita tasapuolisesti riippumatta siitä, paljonko hakijalla on omaisuutta tai omaa varainhankintaa, onko toiminta työntekijä- vai vapaaehtoisvetoista, missä alueen kunnissa toiminta toteutuu ja mistä toiminnasta on kyse
- Periaatteiden avulla haettiin myös lain hengen mukaista avustustoiminnan työnjakoa kuntien kanssa kytkemällä Pohteen avustama toiminta hyvinvointialueen strategiaan ja järjestämisvastuulla oleviin palveluihin

Järjestöavustuksista viestiminen

- Kyselyistä, työpajoista, verkkotyöpajoista ja infotilaisuuksista 6-12/2021 ja 4/2022 sekä lausuntopyynnöstä 6/2022 on viestitty
  - Nettisivujen ja sosiaalisen median kautta
  - Suoraan järjestöille maakunnallisten järjestöverkoston kautta
  - Kuntien ja kuntayhtymien järjestöyhdyshenkilöiden kautta kuntiin ja kuntayhtymille sekä paikallisille yhdistyksille
- Vuoden 2021 järjestöavustustiedot on pyydetty kunnista ja kuntayhtymistä tietopyyntönä kirjaamojen ja järjestöyhdyshenkilöiden kautta
- Järjestöavustushausta 11/2022 on viestitty
  - Nettisivujen ja sosiaalisen median kautta
  - Suoraan järjestöille maakunnallisten järjestöverkoston kautta
  - Suoraan järjestöavustusselvityksessä esiin nousseille järjestöille
  - SPEK:n kautta pelastusjärjestöille
  - Kuntien ja kuntayhtymien järjestöyhdyshenkilöiden kautta kuntiin ja kuntayhtymille sekä paikallisille yhdistyksille
  - Pohteen viestinnän kautta: lehdistötiedote, tiedote kuntien kirjaamoihin ja mainos Kalevaan
- Lisäksi kuntien järjestöyhdyshenkilöille on lähetetty 24.11.2022 muistutus siitä, että Pohteen avustaminen ei korvaa kuntien avustamista

Avustushaku 2023

- Pohteen aluevaltuusto varasi talousarviokäsittelyssä 19.12.2022 järjestöavustuksiin 800 000 euroa
- Hakuaikataulu vuodelle 2023:
  - Toiminta-avustusten hakuaika oli 15.11.-14.12.2022 (1kk)
  - Kerta- ja kumppanuusavustusten jatkuva haku auki 15.11.2022 alkaen (12kk)
  - Lisähaku asukkaiden sote-digiosaamisen lisäämiseksi valmistelussa, auki arviolta 4-5/2023
- Viestintä ja vuorovaikutus 11/2022-1/2023:
  - Materiaalit [Pohteen nettisivulla](#)
  - Opastusvideo katsottu 370 kertaa
  - Seitsemän puheenvuoroa, joissa yhteensä 260 osallistujaa
  - Henkilökohtaisia yhteydenottoja noin 90 henkilöltä
  - Lisätietopyyntöjä hakijoille noin 40 hakemukseen liittyen

Hyte- ja yhdyspintaneuvottelut 10/2022-2/2023

- Alueelliset neuvottelut kuntien kanssa:
  - Kunnat eivät antaneet neuvotteluissa kriittistä palautetta Pohteen avustusten valmistelusta
  - Oulun kaupunki kertoi 1.12. neuvottelussa valmistelevansa myös järjestöavustusten periaatteet → Pyysimme kaupunkia viestimään asiasta järjestöille
  - Kuntien kanssa sovittiin, että työnjako kirkastetaan ja hakuaikataulut vuodelle 2024 suunnitellaan yhdessä
- Neuvottelu järjestöjen ja seurakuntien kanssa:
  - Järjestöt eivät antaneet neuvottelussa kriittistä palautetta Pohteen avustusten valmistelusta
  - Neuvottelussa kiitettiin Pohteen toimintaa siitä, että järjestöt ovat saaneet olla aktiivisesti mukana järjestöavustusperiaatteiden ja pisteytyksen laatimisessa (ks. [Tiedote](#))

Järjestöavustusten jakotilanne

- Toiminta-avustushakemuksia saatiin määräajassa 99 kappaletta, yhteensä 795 832,60 euroa. Toiminta-avustuksia jaettiin [26.1.2023 kokouksessa](#) 63 avustuskohteelle yhteensä 255 547,70 euroa.
- Kerta-avustushakemuksia saatiin [26.1.2023 kokoukseen](#) mennessä viisi, yhteensä 47 730 euroa. Kerta-avustuksia ei jaettu näille kohteille. Tämän jälkeen on saatu lisää kerta-avustushakemuksia. Lisää avustuspäätöksiä tehdään 16.3.
- Kumppanuusavustushakemuksia on saatu myös runsaasti. Ensimmäiset avustuspäätökset tehdään 16.3.
- Aluevaltuusto hyväksyi talousarviokäsittelyssä valtuustoryhmien puheenjohtajien toimenpidealoitteen lisähaun järjestämiseksi järjestöavustuksiin asukkaiden sote-digiosaamisen lisäämiseksi. Yhdyspintalautakunta päätti 16.2.2023, että valmistelu tehdään samassa työryhmässä kuin aiempi valmistelu.
- Lisähausta johtuen myös avustusten jakautuminen avustustilanteittain menee uusiksi.

Toiminta-avustusten hylkäämis- ja rajaamisperusteita

Yleisimmät hylkäämisperusteet:

- Yhdistys ei ole osoittanut, millä tavalla toiminnassa tehdään yhteistyötä Pohteen palvelujen kanssa (17 hakemusta)
- Toiminta, joka täyttää avustusperiaatteet, ei aiheuta yhdistykselle kuluja (6 hakemusta)
- Yhdistyksen tehtävänä ei ole terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin tai turvallisuuden edistäminen (5 hakemusta)
- Hakija saa toimintaan STEA-avustusta, joten oikea avustustyyppi on kumppanuusavustus (4 hakemusta)

Yleisimmät rajaamisperusteet:

- Yhteistyö Pohteen palvelujen kanssa toteutuu vain osassa toiminnasta (12 hakemusta)
- Toiminnasta hakijalle aiheutuvat kulut ovat pienemmät kuin haettu avustus (7 hakemusta)
- Osa toiminnasta on Pohteen järjestämisvastuulla (5 hakemusta; näistä yhdessä lisäksi osa toiminnasta on lastenhoitopalvelua, jota paikkakunnalla tarjoaa moni muukin toimija)
- Yhdistys hakee osaan toiminnasta Oulun kaupungin avustusta (5 hakemusta)

Päätöksistä tiedottaminen

- Päätös pöytäkirjaotteena hakijalle
- Hakemus ja palautelomake (toiminta-avustus) hakijalle
- Tiedote nettisivuilla ja jakoon järjestöverkoston sekä kuntien järjestöyhdyshenkilöiden kautta
- Tieto avustusta hakeneiden hakukohteiden toiminta-alueista kuntien järjestöyhdyshenkilöille
- Päätökset kootaan pöytäkirjalinkkeinä [nettisivuille](#)

Muuta ajankohtaista

Helena Liimatainen

Projektisuunnittelija, järjestöyhteistyö

Järjestöyhdyshenkilöt

- Pohteen toimialuejohtajien kanssa käydään tammi-helmikuussa neuvottelut toimialueiden ja sote-keskusten järjestöyhdyshenkilöiden toimenkuvista ja nimeämisestä
- Sote-keskusten ja kuntien järjestöyhdyshenkilöt kokoontuivat tammikuun lopussa tarkastelemaan sote-keskusten järjestöyhteistyön kokeilun tuloksia sekä suunnittelemaan toimintamallin jalkauttamista ja juurruttamista toimialuejohtajien linjausten pohjalta → tuotokset muotoillaan toimintasuunnitelmaksi 2-3/2023
- Järjestöyhdyshenkilöitä perehdytetään toimenkuvaansa 3-5/2023

Digipalveluiden integraatio

- Lähellä.fi-rajapinta tuo järjestöjen ja seurakuntien toiminnan Pohteen tapahtumakalenteriin: <https://tapahtumat.pohde.fi/fi-FI>
- Järjestöjen ja seurakuntien digitaaliset palvelut näkyvät nyt myös Pohteen digitaalisessa sote-keskuksessa:
<https://digitaalinenSotekeskus.pohde.fi/aihealue/jarjestojen-ja-seurakuntien-toiminta-ja-palvelut/?as=t>

Kevään 2023 tilaisuudet

- Tulevaisuuden sote-keskus – hankkeen ja maakunnallisten järjestöverkostojen kevään 2023 yhteistapaamiset toteutuvat seuraavasti:
  - 28.3. klo 8.30-9.30, [osallistumislinkki](#)
  - 25.4. klo 8.30-9.30
  - 23.5. klo 8.30-9.30
- Pohteen järjestöfoorumi 22.3. klo 12.00-14.30, teemana asiakasohjaus
  - Foorumi on avoin järjestöille ja seurakunnille sekä hyvinvointialueen ja kuntien järjestöyhdyshenkilöille, työntekijöille ja luottamushenkilöille sekä muille aiheesta kiinnostuneille
  - Tilaisuuteen ei tarvitse ilmoittautua
  - [Ohjelma ja osallistumislinkki](#)

Lisätietoja

Helena Liimatainen

Projektisuunnittelija, järjestöyhteistyö

Tulevaisuuden sote-keskus -
kehittämishanke

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue

Puh. 050 520 1081

Sähköposti:

helena.liimatainen@pohde.fi

<https://pohde.fi/tietoa-meista/yhteistyoja-kumppanit/jarjestot-ja-seurakunnat/>